

List izhaja od oktobra 1947
kot tednik — Od 1. januar-
ja 1958 kot poltednik — Od
1. januarja 1960 trikrat te-
densko, in sicer ob pone-
deljkih, sredah in sobotah

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

KRANJ — SOBOTA, DNE 10. AVGUSTA 1963

LETO XVI. — ŠT. 92 — CENA 20 DINARJEV

Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Jesenice,
Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič — Izdaja
ČP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor
— Glavni in odgovorni urednik Gregor Kocijan

**Skrajšani delovni čas od ustave do
praktičnih možnosti**

Škodljivo čakanje

Izmed vseh temeljnih poglavi
v novi ustavi je naše delovne lju-
di najbolj prijetno presenetila do-
ločba o skrajšanju delovnega časa
na 42-urni teden.

Toda danes, ko delavci spraš-
ujejo, kaj je s tem, pa posamezni-
ki v odgovor molče skomigajo z
rameni. V splošnem velja ugotovi-
tev, da v večini primerov čakajo
na predpise oziroma na navodila
ZIS. Razne težave v proizvodnji
in v izpolnjevanju planskih nalog,
problemi v izvozu in prodaji iz-
delkov sploh, izdelovanje sedem-
letnega plana, statuta in podobno
— vse to je marsikje potisnilo
močno v ozadje problem skrajša-
nega delovnega časa. Trenutno pa
se tem težavam pridružuje še čas
dopustov, pomoč Skopju itd. Vse
to nekoliko vsiljuje še povečano
proizvodnjo, če več dela — se
pravi nasprotno od skrajšanja
delovnega časa.

V škofjeloškem podjetju LTH
so na primer ugotovili, da trenut-
no ni moč misliti na skrajšani
delovni čas brez znižanja proiz-
vodnje in osebnih dohodkov. S
tem pa se ne bi, razumljivo, strin-
jali nihče v kolektivu. Že sedaj
komaj dosegajo lastno prodajno
ceno. Toda čez 4 do 5 mesecev,
ko jim bo, kot predvidevajo, do-
puščal čas za večje študije, se bo-
do poglabili v to. Izdelali bodo
analize in skušali ugotoviti, kje
bi se dalo skrajšati čas zadrževa-
nja v podjetju in doseči isto pro-
izvodnjo in ekonomski uspeh. V
tamkajšnjem podjetju »Sešir« pa
ugotavljajo, da brez bistvenega
napredka v avtomatizaciji itd.
sploh ne bodo mogli misliti na
skrajšani delovni čas kot to pred-
videva ustava.

Samoupravni organi tekstilne to-
varne IBI v Kranju so že lani

Četrta milijarde prometa

V prvih sedmih dneh je obiska-
lo potrošniški sejem v Kranju 42
tisoč obiskovalcev, ki so skupaj
kupili za 250 milijonov dinarjev
raznega blaga. Število obiskoval-
cev je približno tako, kot je bilo
lani v omenjenem številu dni, pro-
met pa je za okoli 20 odst. višji.

pred razpravo o ustavi ugibali o
možnostih skrajšanega delovnega
časa, kot ga imajo na primer že
nekaj let v Gorenjski predlinici v
Škofji Loki. Nišo pa našli rešitve.
Menijo, da bo to možno, ko bo še
tkalnica popolnoma avtomatizira-
na, ko se bodo odpravila ozka
grla in bo v treh izmenah možno
večje in smotrnejše izkoriščanje
vseh zmogljivosti v tovarni.

V nekaterih radovljskih kolek-
tivih so se že tudi zavzeli za to,
vendar brez uspeha. Zanimivo je,
da so ponekod ugotovili, da de-
lovni čas res ni dandanes pravil-
no izkoriščen, da na primer na
nekaterih delovnih mestih v resni-
ci delajo samo 5 do 6 ur. Ves
Nadaljevanje 1
na 2. strani

Z urbanistično-turistične razstave

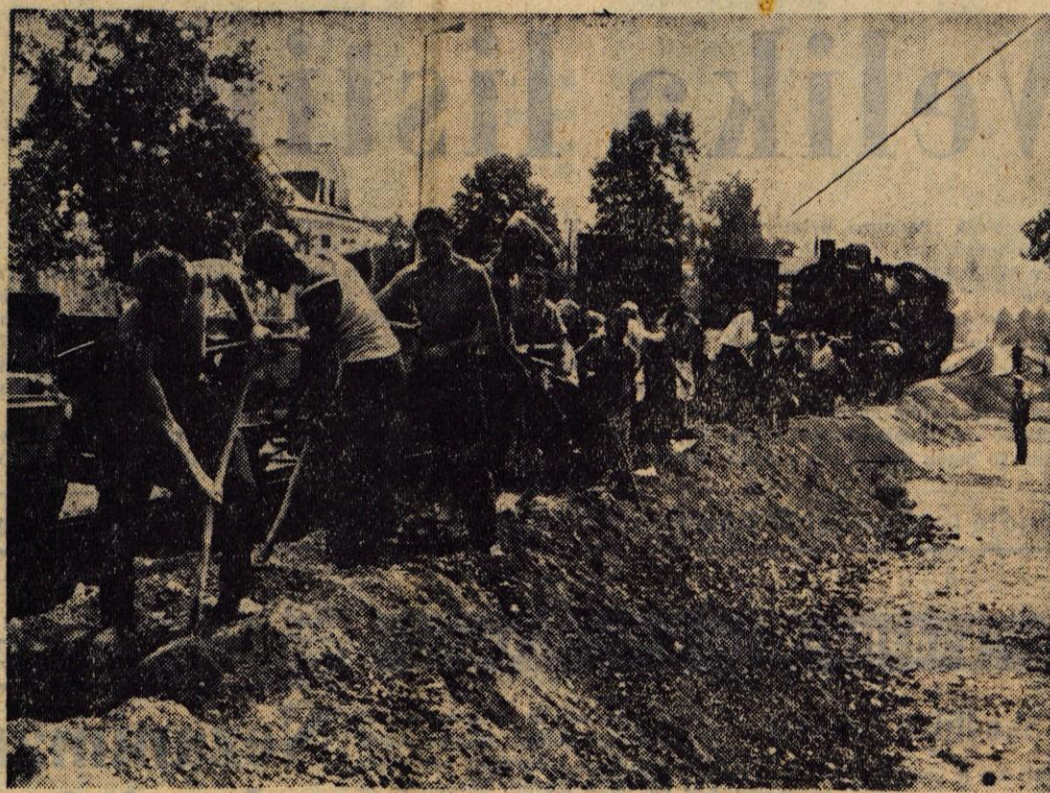
Govorica maket in načrtov

Kako bi gorenjske občine rade uredile najlepše dele svojih območij

Na urbanistično-turistični razstavi v okviru Gorenjskega
sejma je zbrano najbolj aktualno gradivo o urejanju tur-
istično pomembnih predelov in krajev na Gorenjskem. Po večini
so to za turizem prav posebno zanimivi kraji te pokrajine,
ki je že kot celota za turiste izredno privlačna. Na razstavi
vzemo marsikaj o sedanji gradnji turističnih objektov, o pred-
videnih gradnjah in o raznih zanimivih predlogih.

● V OBČINI KAMNIK je tre-
nutno največ prizadevanj usmer-
jenih v ureditev Velike planine.
Iz razstavljenega urbanističnega
programa je razvidno, čemu bodo
namenjena posamezna področja
Velike planine. Predvideva 8 po-
čitniških naselij z vikend hišami
in večji turistični center s hoteli
in drugimi pripadajočimi objekti.
Center že izgrajujejo. Dve prika-
zani počitniški hišici opozarjata na
to, da bodo v počitniških naseljih
na Veliki planini gradili hiše, ki
bodo na zunaj popolnoma podob-
ne starim pastirskim kočam s te-
ga področja. Občina Kamnik je za
razstavo prispevala še urbanistič-
ni program mesta z urejeno pro-
metno mrežo in conami ter vrsto
fotografij svojih zanimivosti.

● Najobsežnejši načrt, ki ga
nameravajo uresničiti na DOMŽAL-
SKEM PODROČJU je družbeni
center s prostori za kulturne,

Razen predvidene avtomobilske ceste skozi Gorenjsko je rekonstrukcija gorenjske železnice ena izmed
najobsežnejših in najpomembnejših investicij na našem območju. Silka prikazuje razširjanje železniške
postaje v Lescach, ki je v skladu z elektrifikacijo in rekonstrukcijo gorenjske železnice

● Predlog o vplivnih območjih
v TRŽISKI KOMUNI je označil
Zelenico kot izrazito turistično
področje, ki ga nameravajo akti-
virati z žičnico. Drugo pomembno
področje je Jelendol in to pred-
vsem zaradi možnosti lovskega
turizma. Tudi za ta predel obstaja
jo zanimive zamisli, s katerimi
pa bo treba še nekoliko počakati.
Na razstavi je prikazan tudi pro-

Spremenjene cene mleka in mlečnih izdelkov

**Svet za blagovni promet potrdil tudi predlog
novih cen mesa**

Kranj — Na svoji zadnji seji je
svet za blagovni promet občinske
skupščine Kranj razpravljal o novi
ceni mleka, ki jo je predlagala
Mlekarna in jo potrdil. Tako bodo
od 15. avgusta naprej prodajali
mleko po 60 dinarjev. Gre le za ne-
vstekljeni mleko, po rekon-
strukciji mlekarne, ko bodo mleko
vstekljeni in po potrebi dovažali
odjemavcem na domove, se bo ce-
na verjetno spremenila.

Do povišanja cene mleka je pri-
šlo zaradi tega, ker bo Mlekarna
15. avgusta zvišala odkupno ceno
zasebnim proizvajavcem za 4 di-
narje. Prav za toliko so povišali
odkupno ceno tudi že 1. januarja
1963, za kar pa niso imeli kritja
in so prodajali mleko z izgubo.

V zadnjem času so se močno po-
višali tudi drugi materialni stro-
ški. Tako bodo izdatki za vodo, ki
jo potrebujejo za hlajenje in či-
ščenje, letos porasli skoraj za 2
milijona dinarjev. Zaradi novih
osnovnih sredstev se je zvišala tu-
di amortizacija tako da znaša zvi-
šanje minimalnih stroškov 4 dinar-
je na liter mleka.

Ker je surovina za mlečne izdel-
ke torej za 8 dinarjev dražja, je
zvezni zavod za cene mlekarne

odobril tudi višje cene mlečnih iz-
delkov. Od 4. avgusta naprej jih
prodajajo po naslednjih cenah:
gauda 620, edamec 620, trapist 480,
Triglav 170, topljeni sir 540, lita-
ver 400, skuta 160, smetana 440 in
jogurt 30 dinarjev.

Zaradi rekonstrukcije ima Mle-
karna trenutno velike težave pri

jekt ceste na Ljubelj. Med zad-
njimi večjimi stvarmi, (ali celo
zadnja stvar ki jih bodo še zgra-
dili v centru Tržica, je stanovanj-
ska stolpnica s trgovsko in gostin-
sko zgradbo, kar je prikazano z
maketo.

● JESENICANI se predstavljajo
z načrti postaj žičnice na Sp. nov
vrh in s študijo dopolnitve Kranj-
ske gore s potrebnimi novimi ob-
jekti. Dva nazorna projekta pred-
Nadaljevanje 2
na 2. strani

redni proizvodnji (še posebej pri
pripravi jogurta), ker rekon-
strukcijo opravljajo v prostorih,
v katerih teče redna proizvodnja.
Rekonstrukcija bi morala biti si-
cer že zaključena, vendar se je za-
vlekla zaradi pozne odobritve sred-
stev iz splošnega zveznega invest-
cijskega sklada, v času največje
vročine pa ni mogoče prekiniti
rednega poslovanja in zamenjavati
stare stroje z novimi.

Na isti seji je svet sprejel pred-
log Klavnice Kranj, ki bo od 15. 8.
prodajala meso po cenah: goveje
meso 490 in 590, telečje meso 680
in 600 in svinjsko 600 in 700 di-
narjev. — S.

Težave kmetijskega sklada

Število zavarovancev se zmanjšuje

Gorenjski kmetijski sklad (for-
miran je pri komunalnem zavodu
za socialno zavarovanje Kranj) je
do polletja letos za osnovno zdrav-
stveno zavarovanje izdal 51 mili-
jonov 262 tisoč dinarjev, imel pa
je le 48 milijonov dinarjev dohod-
kov. Več izdatkov kot dohodkov
je imel tudi pri razširjenem zdrav-
stvenem zavarovanju.

Do prekašanja izdatkov nad do-
hodki prihaja zaradi tega, ker vse
občine, razen občine Škofja Loka,
dolgujejo skladu del svojih pri-
spevkov, ki jih plačujejo iz svojih
proračunov in v višini, ki jo dolo-

či okrajni ljudski odbor. Takšni za-
ostanki povzročajo velike težave
pri plačevanju računov in dodat-
ne stroške.

Stroški za zdravljenje kmetij-
skih zavarovancev so se posebno
dvignili pri tistih vrstah storitev,
pri katerih sklad plača večji del.
Tako je bil na primer pri ambu-
lantnem zdravljenju, kjer sklad
poravnava 90 odstotkov stroškov, za-
beležen 28-odstotni presežek.

Od srede leta 1962 do konca pr-
vega polletja letošnjega leta se je
število kmetijskih zavarovancev
znižalo od 16.873 na 16.529. — S.

Predsednik Tito na Gorenjskem

Kranj, 9. avgusta — Včeraj do-
poldne se je predsednik republike
Tito mudil na krajšem obisku v
Luciji pri Portorožu, kjer ga je
spremljal predsednik ljudske
skupščine SR Slovenije Ivan Ma-
ček. V zgodnjih popoldanskih
urah pa je predsednik Tito dopo-
toval na Brdo pri Kranju. Danes
dopoldne je za krajši čas obiskal
Ljubljano, od koder se je ponov-
no vrnil na Brdo.

Brez zastojev na skopski želez- niški postaji

V vsem Skopju še nadalje ukre-
pajo, da bi v obstoječih možno-
stih čimprej normalizirali življe-
nje. Tako je na skopski železniški
postaji odstranjen sleherni zastoj
pri raztovarjanju vagonov na tem
železniškem vozlišču. Velik del
delavcev, ki so prve dni po potre-
su odšli iz mesta, se je že vrnilo
in se vključilo v splošne napore
za normalizacijo življenja. V na-
seljih pod šotori pa se že kažejo
prvi znaki organiziranega družbe-
no-političnega dela. Pristojni or-
gani sprejemajo tudi že dolgoro-
nejše ukrepe. Tako predvidevajo,
da bo mestna skupščina Skopje
ustanovila poseben sklad za šti-
pendiranje otrok, ki so ob po-
tresu izgubili življenje. Na vseh
petih jugoslovanskih univerzah pa
so se že pričele priprave za spre-
jem makedonskih študentov, ki
bodo tu nadaljevali študij.

Evakuacija oziroma razmešča-
nje zlasti otrok se še vedno nade-
ljuje. Hkrati pa skopska seizmo-
loška služba poroča, da se skop-
ska tla še vedno niso povsem
umirila in da je do včeraj zabe-
ležila že 268 potresnih sunkov.

Za jutri je napovedana tudi spo-
minska seja mestne skupščine
Skopje, na kateri bodo predvido-
ma sprejeti sklep, da bodo v glav-
nem mestu Makedonije postavili
spomenik vsem žrtvam potresa.

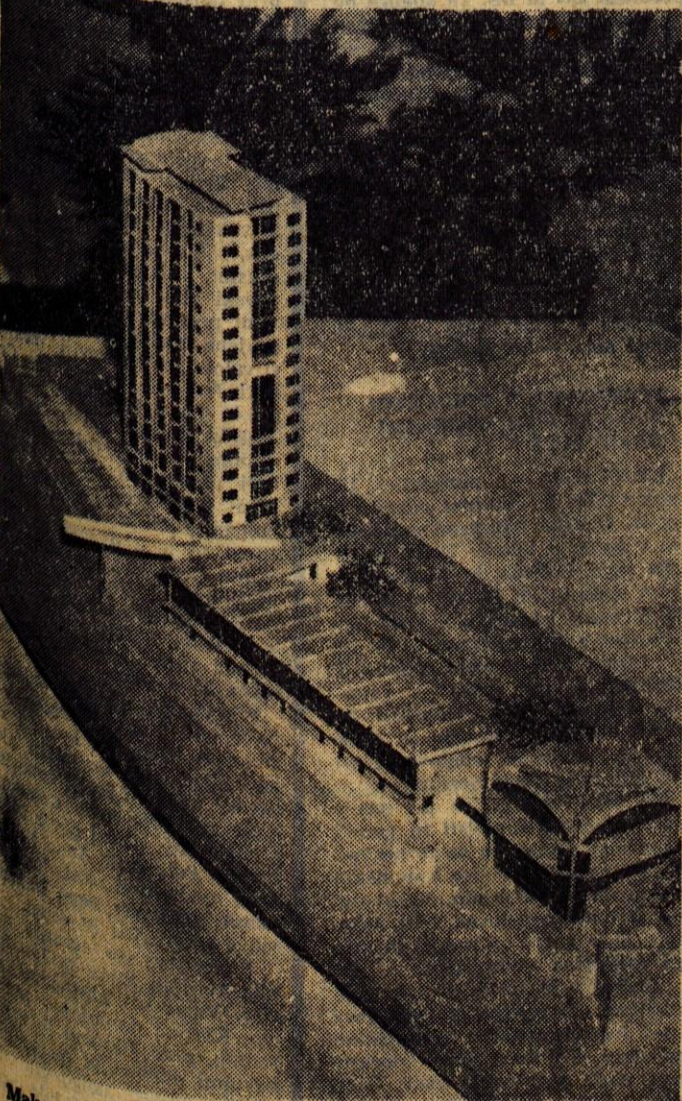
Naša pomoč Skopju

Nekateri kolektivi radovljske in
škofjeloške občine so določili, da
bodo jutri, 11. avgusta, imeli red-
ni delovni dan, ki bo namenjen za
pomoč prebivavcem porušenega
mesta Skopja. V škofjeloški obči-
ni vsi kolektivi prispevajo naj-
manj dva dni oziroma 16 delovnih
ur za Skopje.

V kranjski občini se širi akcija
zbiranja pomoči po krajevnih or-
ganizacijah. Na sestankih, ki so bi-
li na Gorenji Savi, na Zlatem po-
lju, pri Vodovodnem stolpu in
drugod so predstavniki vseh kra-
jevnih organizacij izdelali podro-
bne načrte o zbiranju prispevkov
po hišah. Zbiravci imajo za to po-
sebne pole z žigom in podpisom
RK. Da bi ne prišlo do zlorabe
(bilo je že nekaj primerov) pri-
poročajo občanom, naj prispevke
za Skopje dajejo samo pooblašče-
nim osebam, ki imajo za to potr-
jene zbiralne pole.

Ta akcija je v teku po vseh na-
ših občinah. Razen raznih stro-
kovnih ekip, ki so bile pripravljene
za odhod, se je iz naših občin
javljalo tudi precejšnje število
mladine za delovne akcije pri od-
stranjevanju ruševin. Prejeli pa so
navodilo, da bi to morda prišlo
v poštev šele v septembru mesecu.

V tržiški in jeseniški občini, kjer
je akcija za zbiranje prispevkov
zajela teren, pa poročajo, da so
ljudje pripravljeni razen denarja
nuditi tudi obleke, posteljnino in
drugo. Do srede tedna so nabrali
na terenu v tržiški občini 620.000
dinarjev. Niso bili namreč redki
posamezniki, ki so darovali večje
vsote in nekateri tudi po deset ti-
soč dinarjev. — K. M.

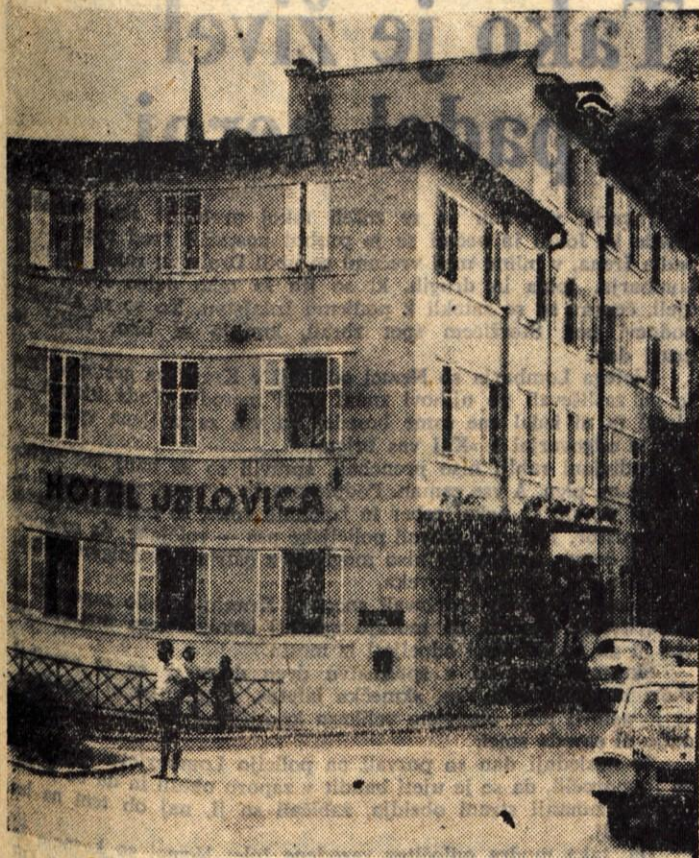
Maketa stanovanjske stolpnice s trgovsko in gostinjsko zgradbo v
Tržicu

XIII. gorenjski sejem V Kranju od 2.-13. avgusta

**Pestra izbira blaga široke potrošnje
Bogati večerni zabavni programi**

Iz naših kolektivov

Vedno večji blejski turizem zahteva tudi povečanje gostinskih kapacitet. V hotelu Jelovica so se odločili, da bodo praktično zgradili nov hotel.

Praktično bo to nov hotel

Zakaj so se v hotelu Jelovica na Bledu odločili za gradnjo, naj povedo številke — Tudi od zime bo odvisno — Po predvidevanjih bo blejsko gostinstvo dobilo čez leto dni nov, sodoben gostinski objekt

Statistika o številu blejskih turistov kaže zadnja leta presenetljivo sliko. Sleherno leto dopolnjuje v ta kraj več gostov. Za statistika je ta pojav zaključen, ko v evidenčni list zapiše sleherno leto večje število. Ni pa stvar končana za gostinske delavce, ki jim razvoj turizma naša nove in nove naloge.

Nenehen porast blejskega turizma je bil tudi odločilen vzrok, da se je delovni kolektiv hotela JELOVICA na Bledu odločil, da bo rekonstruiral dosedanj hotel. Slednja formulacija pa ni niti najboljša, ker bodo praktično zgradili nov hotel. Ugotovitev o porastu blejskega turizma naj dokumentiramo s številom nočitev v hotelu JELOVICA na Bledu.

Junija preteklega leta je imel omenjeni hotel 3915 nočitev, v letošnjem juniju pa 5599 nočitev; ali pa v mesecu juliju — Jani 4065, letos 5638 nočitev. Za dopolnilo pa še podatek, da se promet povečuje za 50 procentov.

Ti podatki torej opravičujejo in hkrati utemeljujejo mnenje delovnega kolektiva, da bo gradnja praktično novega hotela za podjetje precejšnje breme, vendar pa je nujno potrebna, če hočejo s svojimi zmogljivostmi slediti razvoju blejskega turizma.

Novi hotel bo imel s pomožnimi 180 postelj. Sobe bodo imele prhe in ostale sanitarne naprave, v vsakem nadstropju pa bo tudi apartma. Stari del hotela bo povezoval z novim poseben trakt. Tam bodo uredili novo restavracijo, ki bo imela 250 notranjih in 350 zunanjih sedežev ter kuhinjo. Sedanja restavracija pa bodo preuredili v zajtrkovalnico in kavarno. Novi hotel bo tako zelo sodoben, vendar ne s pretiranim razkošjem. Kljub temu pa bo lahko ugodil še tako razvajenim gostom.

In kakšni so gradbeni roki, stroški, kaj je pokazal rentabilitetni račun? Delovni kolektiv se bo zavzemal in trudil, da bi pričeli graditi že prihodnji mesec, to je septembra. Razpisali so že natečaj o sposobnosti izvajavcev in prve ponudbe že prihajajo. Želeli bi, da bi hotel spravili pod streho do zime in da bi tako lahko v zimskem času v hotelu opravljali notranja dela. Seveda pa bo vse to odvisno od tega, kakšna bo zima. Huda zima, kakršna je bila na primer letos, lahko znatno prekriža načrte. No, če se letošnja zima ne bo ponovila in če ne bo prišlo do morebitnih drugih nepredvidenih zastojev, bodo do prvega avgusta prihodnjega leta hotel usposobili za obratovanje.

S splošno gospodarsko banko imajo sklenjeno pogodbo za 440 milijonov dinarjev kredita. Rentabilitetni račun pa je pokazal, da je podjetje sposobno odplačevati anuitete; seveda pa je to precej odvisno od same zasledenosti hotela in od predpisov, ki bodo urejali poslovanje gostinskih gospodarskih organizacij. Tako so se na primer tudi letos znašli gostinci v neprijetnem položaju, ko so s tujimi potovalnimi in turističnimi agencijami imeli sklenjene ozir. dogovorjene cene storitev, medtem pa so stroški živili znatno porasli. Del takšnega povišanja stroškov bodo v hotelu JELOVICA knili s povečanjem prometa.

Ob vsem tem pa je nedvomno zanimivo vprašanje, kako je podjetje uspelo letos povečati promet. Vprašanje je toliko pomembnejše, ker je v posredni ali končno celo v neposredni zvezi z gradnjo novega hotela. V podjetju hotel JELOVICA menijo, da se imajo za povečanje prometa zahvaliti predvsem stalnim cenam, solidnosti v samem poslovanju in boljši propagandi. Nedvomno pa ima zasluge tudi sama komercialna politika podjetja. Kot splošen pojav za letošnji večji dotok turistov pa nekateri omenjajo tudi letošnje dolgo in ostro zimo, ki je marsikoga za dalj časa zadržala v dolocenem kraju in nanj neugodno vplivala, zato niso redki, ki so si želeli toliko več razvedrila v poletnih mesecih. — I. P.

Gostinski šolski center Bled pred novim šolskim letom

Okolje in vzgoja

Zakaj podjetja pri kadrih niso izbirčna? — Pomembne novosti v okolju, v katerem bodo učenci živeli — Prvi razgovori o dozidavi hotela Krim

V prvi letnik gostinskega šolskega centra na Bledu se je doseglo vpisalo nekaj manj kot 40 fantov in deklet, ki se želijo izučiti za kuharje in natakarje. Število ni zadojljivo, saj je precej manjše od števila letošnjih absolventov. Podatek je glede na to, da smo v času, ko je razvoj turizma in z njim gostinstva deležen največje pozornosti, precej zaskrbljujoč, vzroke pa lahko iščemo v več ugotovitvah.

Precej pomembno pri tem je to, da med našo mladino še vedno ni dovolj zanimanja za gostinske poklice. Čeprav ugotavljamo, da se zanimanje povečuje, ostajamo za dejanskimi potrebami. Za drugimi vzroki so gostinska podjetja sama. Strokovne kadre si želijo zagotoviti predvsem velika podjetja, med ostalimi je nekaj takih, ki se jim strokovnost kadra ne zdi preveč pomembna, nekaj pa takih, ki čakajo, da se vajenci izučijo in jih šele potem pritegnejo v svoje podjetje.

Odgovori, ki so jih gorenjska gostinska podjetja poslala GŠC na povabilo, naj prijavijo svoje vaje, so zelo različni. Vse preveč je podjetij, ki so odgovorila, da letos ne nameravajo vključiti v kolektiv novih vajencev; nekatere bi to storila, pa se na razpisna mesta ni nihče javil, nekaj podjetij pa na dopis sploh ni odgovorilo. Največ vajencev so prijavila blejska, nič pa jeseniška, kjer je kadrovska vprašanja najbolj pereča.

Za šolanje na kuharskem oddelku na Jesenicah se je prijavilo 44 deklet, kar dokazuje povečano zanimanje za ta poklic, obenem pa tudi večjo privlačnost šolanja brez pogodbene povezave s podjetjem.

Gostinski šolski center je v lanskem in letošnjem letu kupil dve vili, kjer bodo učilnice za teoretični pouk ter deklški in fantovski internat. Ukrep je bil več kot nujen, saj so vajenci doslej velik del dneva preživeli v zelo neprijetnih življenjskih pogojih, kar pa seveda ni moglo dobro vplivati na privzganje raznih kulturnih navad. Zanimivo je, da so pred kratkim tudi zvezni organi izdali priporočilo o ureditvi internatov in ostalih prostorov gostinskih šol kot pomembnega faktorja pri vzgoji gostinskih delavcev.

Prav tako imajo težave z učilnicami za praktični pouk. Kuhinja in restavracija hotela Krim ne ustrezata niti potrebam gostinskega obrata, kaj šele šole. Pomanjkljivosti se začno že pri funkcionalnosti in se nadaljujejo preko premajhne razsežnosti do pomanjkanja skladišč, hladilnih komor in drugih prostorov in naprav, ki sodijo v sodoben gostinski obrat, v šolo pa še toliko bolj. Zato ni čudno, da se ukvarjajo z mislijo na dograditev hotela, s čimer bi povečali restavracijo in pridobili potrebna skladišča, garderobe, točilnico, uredili sodobno kuhinjo in podobno.

Učni program za prihodnje šolsko leto dopolnjujejo z nekaterimi splošnimi predmeti, pouk ne-

katerih strokovnih predmetov pa bodo razdelili na več delov, tako da bo možna temeljitejša in bolj sistematična obdelava najpomembnejše snovi. — M. S.

Na kratkem valu

● ZASIP — Na seji pripravljalnega odbora za adaptacijo kulturnega doma so pretekli tork ugotavljali, da priprave za gradnjo dobro potekajo. Doslej so že nabavili večje količine gradbenega materiala, z delom pa bodo pričeli v septembru. Še letos bodo adaptirali zgornje prostore nekdanje šole, ki so jo po ukinitvi namenili za potrebe kulturnega in družabnega življenja. Kasneje pa bodo prizidali k sedanjemu prostoru še mapjšo dvorano in uredili klubske prostore.

● RADOVLJICA — Delavska sveta trgovskega podjetja SPECERIJA Bled in SLOVENKA Radovljica sta sprejela sklep, da je treba trgovsko podjetje Slovenka priključiti k blejski Speceriji. O omenjenem predlogu je razpravljala tudi svet za blagovni promet in turizem, občinska skupščina pa je izrekla svoje soglasje.

V prodajalni specerije na Grajskem kopalisku Bled so razširili poslovanje tudi na opravljanje storičev s hladnimi in toplimi jedili. Poslovanje so razširili tudi v samostrežni trgovini v Radovljici.

Zapis o gradnji vodovoda na Bohinjski Beli

Vode je premalo in preveč

Po naših planinah in livadah se pretaka dovolj zdrave in sveže pitne vode. Tudi bistrih in hladnih izvirov ne manjka. Potrebna je le delovna roka, da vodo zajezi in jo usmeri, kamor je potrebno. Človek še ni klonil pod silo prirode. Tudi v najtežji pretekli sezoni je vztrajal in zmagal. Njegova želja po boljšem življenju in ustvarjalno hotenje sta neuničljiva.

Vode bo dovolj za vse

Lej je prebit in z delom se je pričelo. Od takrat, ko so pred približno dvema mesecema zasadili prve lopate, pa do speljave cevi do Brezja je bilo opravljeno najtežje delo na strmeh in težkem terenu pod Slamniki. Doslej so prizadevnost in prostovoljni delom izkopal tri zajetja, nad 700 metrov vodovodnih jarkov, zbiralnik in tri razdelilnike; precej zemeljskih del so opravili tudi pri gradnji rezervoarja pod Iglico. Prva in najzahtevnejša faza dela je zaključena, ker so do Brezja nad Boh. Belo že položili cevi. Začetek je bil zares težak. Veliko nevšečnosti je povzročalo iskanje globinskih žil studencev pri vseh treh zajetjih. Najbolj vztrajni delavci so zdržali in premagali najtežje napore, medtem ko so drugi omahovali in kolebali. — Položaj pa je bil še bolj neugoden, ko so se zašli štetilni ugovori, češ ali je vredno kopati, saj tako ne bo za vso vas dovolj vode. Drugi pa so spet ugovarjali, da je obveza, ki jo je pri gradnji vodovoda sprejela vas, tolikšna, da je prebivalci ne bodo zmogli in podobno. Ko je prizadevnim vaščanom uspelo zajeti prvi izvir, so se lotili še drugega in tretjega. Po ugotovitvah strokovnjakov in nekaterih izkušnih vaščanov bo količina vode zadostovala za vso Zgornjo in Spodnjo vas, torej nekoliko več kot za sto hiš. Voda je izredno hladna, ker v vseh izviri pri- vire prav iz globine. V juliju mesecu, ko je padlo zelo malo dežja, se količina pri izviri ni prav nič zmanjšala. To dokazuje, da je ne bo primanjlovala tudi v vročih poletnih dneh.

Prvi poizkus pred 35 leti

Brez odvečnega govorjenja so se prebivalci lotili gradnje. Začelo se je z zborom volivcev, na katerem so občani izglasovali obvezo o krajevni prispevku in izvolili gradbeni odbor. Vaščani so se obvezali, da bodo vsa zemeljska dela in prevoze opravili sami, občina pa bo prispevala material. Obveza vasi res ni bila majhna,

Predsednika gradbenega odbora Petra Kunstelja z Boh. Bele smo povprašali, kako potekajo dela. »Doslej je bilo opravljeno veliko delo v razmeroma kratkem času. Sami v začetku nismo verjeli, da nam bo tako uspelo. Najtežja dela so opravljena. Menim, da z delom pri izviri tudi v prihodnje ne bo težav. Skrbijo nas le strokovna dela, ki jih opravljajo drugi. Za napeljavo vodovoda po vasi še nimamo načrtov in bojim se, da to ne bi postala ovira pri našem nadaljnjem delu. Glavni vod po vasi so trasirali že leta 1937,

vendar pa sta volja in pripravljenost za delo kmalu potrdili, da bodo to delo vendarle zmogli. Prizadevanje vaščanov za gradnjo skupnega vodovoda na Bohinjski Beli segajo daleč v preteklost. Še danes hranijo zapis, ki nam pove, kako so se pred 35 leti pripravljali za gradnjo. 9. septembra 1928. leta je predstavnik higienskega zavoda iz Ljubljane dr. Pirč ob navzočnosti vaščanov Miha Ravnika in Antona Kelba meril vodo za projektirani vodovod na Bohinjski Beli. Iz dokumenta je razvidno, s kakšno skrbjo in natančnostjo so se lotili priprav. Izmerili so količino vode v izviri, temperaturo in ugotovili njeno kakovost. Z gradnjo pa, žal, niso pričeli. Zahtevo po vodovodu so vaščani izražali ob vsaki priložnosti, takratna občina pa je samo obljubljala. Posamezni gospodarji so si zgradili lastne vodovode, velik del vasi — zlasti na zahodni strani — pa je ostal brez vode. Ti posamezni vodovodi so zgrajeni nestrokovno in zajemajo površinsko vodo, ki je pri zajetjih ni dovolj čista in zdrava, saj izvira iz močvirnih planinskih pašnikov, teče pa največ kar po površini. Tako izvira tudi potok Suha, ki je hudourniškega izvora in ob suhih poletnih dneh skoraj povsem usahne. Takrat ostanejo ljudje brez vode.

Volje in pripravljenosti za delo je dovolj

Povsem razumljivo je, da so se vaščani lotili dela s tolikšno vnemo in zagriženostjo. Nekateri so opravili pri zemeljskih delih že nad 300 prostovoljnih delovnih ur. Večina prebivalcev pa je že prispevala tudi obvezan denarni znesek. Vdova Ivana Slamnink iz Zgornje vasi zaradi starosti ni mogla opraviti delovne obveznosti, težave pa je imela tudi z denarjem. Ko jo je obiskal član gradbenega odbora, je izrazila pripravljenost, da prispeva, kar je v njeni moči. Prodala je teleta in najela ljudi in jih sama plačala. »Za vodo pa vse« je dejala. V kratkem času je bilo opravljeno veliko delo.

vendar ga bo potreba ponovno zakolčiti, ker ga bomo nekoliko spremenili in skrajšali. — Nekdanja trasa pa je že povsem zabrisana. Prva naša prihodnja naloga je izkop jarkov skozi Brezje, betoniranje zbiralnika, raztežalnikov in izgradnja rezervoarja. Do jeseni moramo speljati vodo v vas, prihodnje poletje pa bo že steklo po ceveh skozi obe naselji. Če pa bo zima ugodna, bomo željo vseh nas lahko še prej izpolnili.

Pri polaganju cevi za vodovod

Akcija za pomoč prebivavcem Skopja

Prispevki kolektivov

OBČINA TRZIC

Delovni kolektivi, organizacije in ustanove so prispevale v zasluzku iz skladov ali pa v materialu na slednje zneske:

Gostinsko podjetje Zelenice 140.000 din, Gostinsko podjetje Trzic 141.209 din, Preskrba Trzic 84.200 din, Ljubelj Trzic 60.000 din, Pekarija Trzic 62.243 din, Pilarni Trzic 130.000 din, trgovsko podjetje Runo Trzic 270.000 din, občinska skupščina Trzic 3.257.414 din, tovarna usnja Runo Trzic 250.000 din, Občila Novost Krize 142.592 din, Mesarsko podjetje Trzic 69.311 din, tovarna kos in srpov Trzic 1 milijon din, tovarna lepenske Trzic 320.000 din, ZLIT Trzic 1.000.000 din, Kleparstvo Trzic 155.000 din, Novogradnje Trzic 1.250.000 din, BPT Trzic 4.300.000 din, KB Trzic 511.663 din, Avtoprema Trzic 182.456 din, Peko Trzic 3.800.000 din, zdravstveni dom Trzic 165.400 din, zadruga Trzic 50.000 din, čevdin, kino Trzic 30.000 din, kmetijska delavnica Trzic 65.588 din, godni obrat Trzic 500.000 din, komunalno podjetje Trzic 138.232 din, Servis I 37.302 din, osnovna šola h. Grajerja 83.227 din, osnovna šola h. Bračiča 88.127 din, osnovna šola Krize 46.121 din, pomožna osnovna šola 3.397 din, glasbena šola 20.251 din, Delavska univerza 8.231 din, Naroda banka 58.270 din, ObS SZDL 11.890 din, ObSS 7.512 din, ObK ZKS 9.636 din, ZMS 3.592 din, lekarna 24.890 din, s pomočjo akcije RK je bilo zbranih do konca julija 360.000 din, pričakuje pa se še 140.000 din, svoje prispevke so darovali tudi nekateri posamezniki.

Ob Savi Dolinki

● V RATECAH so ustanovili kulturno-umetniško društvo »Oton Zupančič«, ki ima svoj pevski zbor in folklorno skupino. Ustanovitev enajstega kulturnoprosvetnega društva na področju jeseniške občine nas je razveselila še toliko bolj, ker se je to zgodilo na skrajni severozahodni meji naše države. Kulturno skupino sestavljajo mladi Ratečani, ki se marljivo učijo pesmi in narodnih plesov, s katerimi bodo nastopali doma in v tujini.

● V PODKORENU je tudi kulturno-prosvetno društvo pomagal prebivavcem Skopja.

Iz svojih skromnih sredstev je dalo 15.000 dinarjev, kar je lahko lep zgled kulturnim in ostalim društvom

● V Kranjski gorji je organiziralo Avto-moto društvo Jesenice dva tečaja za brigadirje, ki delajo pri urejanju smučarske in sankarske proge na Vitrancu. Pred odhodom, je opravilo izpite za vožnjo z mopedom 45 brigadirjev, ki so pokazali solidno praktično in teoretično znanje. AMD Jesenice bo organiziralo podobne tečaje tudi za drugo skupino, ki je prispela v Kranjsko gorjo 1. avgusta. Bilo pa bi prav, da bi takse ne plačevali brigadirji sami, saj je dovolj, da delajo brezplačno pri urejanju prog na Vitrancu.

Iz naših komun

Iz obeh dolin

● **TURIZEM NA TREBIJI** — se dokaj ugodno razvija. V juliju je bilo v domu pod Planino in v zasebnih sobah odanih 650 ležišč, za avgust pa je pričakovati, da jih bo 1000. Trenutno tam biva 62 turistov, med njimi je 13 inozemcev, predvsem Italijanov; v kratkem jih pričakujejo še 5. Med domačimi pa prevladujejo gostje iz Srbije in Hrvatske. Povpreček njihovega bivanja je 14 dni.

● **«KOLESA TEME»** — Igravska skupina Svobode iz Zelenikov v teh dneh intenzivno študira dramo Mateja Bora »Kolesa teme«. Režiser tega dela, ki ga bodo uprizorili na večer pred prvo turistično prireditvijo »ČIPKARSKI DAN« (24. t. m.) je Matevž Smid.

● **TRENTNE POTREBE** — V lesni industriji Jelovica v Skofji Loki primanjkuje delavcev. Zvedeli smo, da trenutno potrebujejo 6 mizarjev, 15 nekvalificiranih delavcev in 10 mladih fantov za priučitev na delovnem mestu.

Trojčki v kranjski porodnišnici

Vandalizem ali lahkornost

V soboto in nedeljo se je povzpelo na pobočja Stola nekaj sto planincev in ljubiteljev planin, ogledovali so začiteno cvetje, a utrgali ga je le malokdo.

Zal, se je med nedeljskimi udeleženci proslave našel tudi človek, ki je prišel na Stol z namenom, da si nabere šop tega lepega cvetja. Skupina kranjskih planincev ga je opazila in ga zasledovala pri njegovem početju. Ko je brezsrčno opazil, da ga sledijo, je hotel zbežati, kar mu pa ni uspelo. Izročili jim je moral velik šop planik (bilo jih je 109) in 10 črnih murk.

Na sliki vidite, da je bil to že kar lep šop cvetja. To brezsrčno dejanje je storil F. L., gozdarski tehnik iz Radovljice.

Ne bomo komentirali, zakaj bi planike porabil, povemo pa naj to, da se v zadnjem času pojavljajo na Bledu nekateri prodajalci gorskega cvetja, ki ga prodajajo turistom, predvsem inozemcem. Po netočnih podatkih stane ena planika od 200 do 250 dinarjev (!) Takšna početja bi bilo treba najstrožje kaznovati. — R.

ZAPORA CESTE

KRANJ — BESNICA

»Občinska skupščina Kranj sporoča, da bo cesta IV. reda Kranj — Besnica na odseku Rakovica — Zgornja Besnica zaradi modernizacije vozlišča zaprta za ves promet od 10. do 20. avgusta 1963.«

Kmetijska zadruga — Tržič

sprejme v službo

TRAKTORISTA

Samsko stanovanje zagotovljeno.

RAZNAŠAVKO-CA

za dostavo jutranjika »DELO« naročnikom na dom za teren Strážiče sprejmemo takoj. Dober zaslužek. Ponudbe sprejema podružnica ČP »DELO« Kranj

Z obrtnimi storitvami niso povsem zadovoljni

Mavčiče — Na območju krajevne skupnosti Mavčiče občani niso zadovoljni z obrtnimi storitvami, ker nekaterih sploh ni, druge pa ne zadostujejo potrebam kraja. Predvsem pogrešajo čevlarske in krojaške storitve in prodajalno mesa. Ker je v Kranju ali Medvode predaleč, si želijo, da bi v bližnji prihodnosti zgradili primerno prodajalno mesa, ki naj bi

poslovala vsaj dvakrat tedensko po nekaj ur. Tudi poslovni čas trgovine od 8. do 15.30 nikakor ne ustreza, zlasti v poletnih mesecih. Zato bi bilo prav, da bi ga prilagodili potrebam in razmeram kraja. O stvarih, ki zadevajo obrtne storitve, je razpravljala na svoji zadnji seji svet krajevne skupnosti in sprejel nekatere sklepe in priporočila. — C.

NAKNADNI RAZPIS STIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1963/64

Komisija za štipendije pri občinski skupščini Kranj naknadno razpisuje naslednje štipendije:

3 štipendije za študij na VPS oziroma I. stopnji univerze — oddelek za matematiko in fiziko

2 štipendiji za študij na VPS — defektologija

2 štipendiji za študij na VPS — kemija, biologija

2 štipendiji za študij na VPS — oddelek za glasbo

1 štipendija za študij na VPS — tehnična vzgoja - fizika

Prednost pri razpisu imajo otroci padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, prosilci višjih letnikov in oni, ki so prejeli socialno podporo in oni, ki stanujejo na območju ObLO Kranj.

Štipendije se bodo delile za čas, ki je po predpisih določen za dokončanje študija.

Višina štipendije se bo določila po dogovoru. Prosilci morajo vložiti prošnje pri ObLO Kranj in jih kolektivati z 250 din državnih takse.

Prošnji je treba priložiti:

1. podoben življenjepis;
2. zadnje šolsko spričevalo;
3. potrdilo o imovinskem stanju prosilca in staršev;
4. potrdilo podjetja, ustanove ali zavoda, v katerem sta zaposlena roditelja prosilca glede višine plače in otroškega dodatka.

Otroci padlih borcev in žrtev fašističnega terorja naj priložijo potrdilo ZB.

Rok za vlaganje prošnje je do 20. avgusta 1963.

OBČINSKA SKUPŠČINA KRANJ

Komisija za štipendije

Komisija za delovna razmerja pri trgovskem podjetju »AGRARIA«, Kranj, razpisuje natečaj naslednjih delovnih mest:

1. sekretarja podjetja

2. več trgovskih pomočnikov

za poslovalnice na Bledu, Radovljici in Kranju

Pogoji: pod 1. pravna ali ekonomska fakulteta, višja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso na razpisnem delovnem mestu;

pod 2. kvalificiran delavec trgovske stroke.

Nastop službe pod 2. takoj, pod 1. po dogovoru. Osebnostni prejemki po pravilniku oziroma osebnem dogovoru. Pisarne ponudbe pošljite na upravo podjetja.

Kranj, 9. avgusta — Medtem ko rojstvo dvojčkov skorajda ni nič posebnega, pa se trojčki v Sloveniji rodijo povprečno le vsakih 5 let. Danes se je ta srečni dogodek pripetil v kranjski porodnišnici kjer je med 5. in 6. uro Francka Rebernik z Visokega pri Kranju rodila tri deklice. Vse so zdrave in normalno razvite — prva je po rojstvu tehtala 3100 gramov in je velika 51 cm, druga je težka 3260 g in velika 50 cm, tretja pa tehta 2980 g, meri pa prav tako 51 cm.

Francka Rebernik, ki so ji zdravniki že pred poltridnim mesecem povedali za ta dogodek, se po rojstvu počuti dobro, srečen pa je tudi njen mož. Za Rebernikovo je bil to tretji porod in ima doma že fantka in punčko.

Doslej je bil to v kranjski porodnišnici v osmih letih drugi porod trojčkov. Zdravniki so se nanj prej že pripravili, saj jim je rentgenski posnetek nosečnice pokazal, da je v njej troje mladih življenj. Pri porodu je sodelovalo vseh 5 zdravnikov z dr. Košmeljevo na čelu. — Z.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o zrebanju srečk 16. kola, ki je bilo dne 8. avgusta 1963 v Beogradu

Srečke s končnicami	so zadele dobitek
0	400
01020	60.400
26770	100.400
34480	40.400
42620	40.400
52980	80.400
431	4.000
31561	40.000
32771	40.000
82	800
12892	60.000
77052	100.000
03	1.000
23	800
31033	80.000
34933	60.000
48643	200.000
72753	40.000
76283	80.000
002773	5.000.000
433793	2.000.000
24	1.000
34	1.000
384	4.000
954	10.000
05954	50.000
25884	80.000
25964	80.000
52664	40.000
79254	80.000
380574	600.000
5	400
2895	20.400
21275	60.400
26	600
46	600
76	600
86	800
02296	80.000
23866	40.000
93866	60.000
96826	80.600
112406	600.000
402476	400.600
415326	400.600
27	800
57	2.000
207	8.000
9967	20.000
01117	40.000
04257	62.000
18827	60.800
28197	60.000
77707	60.000
249117	400.000
28	600
21028	40.600
86678	60.000
92308	80.000

Stane Bobek

Tako je živel in padel heroj

Tovariši v mlinu so se začeli takoj prebijati skozi nemške zasede in Joklu in večini se je proboj posrečil. Pred vrati pa je padla Irena, v mlinu med vrečami so ubili Droha in ranili ter ujeli Lombarja. Jokla in drugih, ki so jih že tako dolgo lovili, niso ujeli, čeprav so se zatekli k podjemu izdajstvu. Ko so se aktivisti podnevi pod Storžičem spet zbrali, kurirja ni bilo. Prišel je drugi dan.

Ujetega Lombarja so Nemci odvlekli v Kranj na gestapo. Tam so ga zasliševali po njihovi znani »trdi metodi«. Toda ujetnik ni klonil in ni izdal ene same besede. Na vsa zastavljena vprašanja jim je odgovarjal s »Kaj vas briga«.

Podivjani rablji niso prenehali, spravili so se nanj kot mrhovinarji na plen. A vse zaman. Podplutega in nezvestnega jetnika, ki so mu zlomili še nekaj reber in izpahili roke, so odvlekli v poseben prostor. Tja so naščuvali policijske pse — volčjake, da so opravičili to, česar »nadljude« niso mogli — z ostrimi in dolgimi zobmi raztrgali nezvestnega človeka.

Delavcem, ki so vzdrževali snago v Kranju je bilo zapovedano v najstrožji tajnosti, da morajo naložiti izkaznega mrtveca na voz in ga pod oblanci odpeljati iz mesta.

Skromen sprevoz v spremstvu dveh delavcev se je pomikal skozi mestni vrvež. Voz, »kmečka lafeta«, z gorenskim junakom, se je ustavil pred obzidjem velikega kranjskega pokopališča, zakaj dalje ni seveda smel.

Ze naslednji dan so pozvali na policijo Lombarjevo sestro, ki so ji sporočili, da se je ujeti bandit v zaporu obesil in da bo pokopan na zunanji strani obzidja, zabičali so ji, naj ob tem ne bo ceremonij.

Da, taka modra odločitev razodene tole: Nemci so kasneje še potrebovali prostor za pokopavanje svojih, zakaj uporne pesti OF na Gorenjskem so se v gmajnah bujno razrastle.

Ze naslednji mesec je moral Jokl na Primorsko, kjer je na zborovanju zastopal gorensko Osvobodilno fronto. Vezi med Primorsko in Gorenjsko so bile čedalje trdnjše, kar se je kazalo v živahnem sodelovanju. Po opravljenem delu se je Jokl spet vračal. Po škofojloških hribih se je bližal Kranju. Prišel je do vasice Pševu. Veselil se je domačih krajev, in ker je bil tam znan, je komaj čakal, kaj bo zvedel novega. Da, marsikaj novega se je zgodilo v njegovi odsotnosti. Komaj pred dobro uro je bila v Pševem krvava nevihta: Nemci so s pomočjo izdajavcev udarili po skupini partizanov, ki so se ustavili v vasi, da bi se nazobali sladkih češenj.

Jokl je gledal okoli sebe, a čudno: nobenega obraza ni bilo videti. Koračil je naprej, a nič. Nenadoma ga je ustavil tisti zopni »Feuer!« V hipu se je zavedel, da velja to njemu.

Le nekaj metrov pred njim sta zadržala dva šarča. Jokl se je urno obrnil in sklonjen stekel s ceste k njivi. A krogel, ki so se v gostih curkih usipale za njim, so bile urnejše. Jokl je obležal na njivi...

Dvajseta številka Slovenskega poročevalca, ki je izšla 31. julija 1944 je ob njegovi smrti zabeležila tole:

...21. junija je zaseda slovenskega gestapovca, zločinca Perka, blizu rojstnega kraja padlega, ustrelila člana pokrajinskega komiteja za Gorenjsko Iva Slavca-Jokla... Bil si ponosen komunist in sedaj, ko te loči od nas sveža gomila, ti obljublamo, da bomo maščevali tvojo smrt in smrt vseh tistih slovenskih sinov, ki so se žrtvovali svobodi...«

Da, v Pševem je veliko češenj, a le ena je zrasla na Joklovem prvem počivališču. In še vedno raste. Vsako leto je večja. Spomladi jo pokrijejo veliki beli, vabeči cvetovi, in ko se približa obletnica herojeve smrti, njeni sadeži pordečijo tako, kot je pred leti njegova mlada kri pordečila košček zemlje, iz katere raste Joklova češnja.

Ob zaključku se najtopeje zahvaljujem vsem, ki so mi kakorkoli pomagali z različnimi podatki: Matiji Suhadolniku-Luki, Martinu Štravsu, Eli Slavcu-Joklovi materi in končno prisrčna zahvala tovarišici Miri Slavec-Joklovi ženi, ki je bila med roško ofenzivo na Notranjskem in je svojega moža spremljala v bolnišnico v Liko.

090598	400.000
338678	1.000.000
29	600
99	600
72159	80.000

LOTO

Začasno poročilo za 32. kolo lota Zrebanje je bilo 7. 8. 1963

Izrebane številke: 5 8 12 20 21 28 in dodatna 46

Petica	745.461
Cetvorka	9.686
Trojka	579

TROJKE

● BLED 73 028822/2 291224/4

● DOMZALE 28 K 760023/4

● JESENICE 39 J 614283/4 J 614284/4

● KAMNIK 41 J 624797/4 J 624797/4

J 624797/4 J 624797/4

J 624798/4 J 624798/4

J 624798/4 J 624798/4

● KRANJ 46 K 786262/4 K 786286/4

● KRANJ 47 248453/4

● SKOFJA LOKA 88 J 613479/4 J 613479/4

J 613486/4 J 613486/4

Dokleno poročilo za 31. kolo lota

Petorke 470.679 din

Cetvorka 14.389 din

Trojke 667 din

Rok za izplačevanje do 8. oktobra 1963

Veleželeznina »MERKUR« Kranj

sprejme takoj

večje število

skladiščnih delavcev

Interesenti naj se zgledajo v tajništvo podjetja.

Z razstave v kranjskem muzeju — Maksim Sedej: Predmestje

Ob razstavi grafik Maksima Sedeja v Kranju

Retrospektivni odlomek

Majhen izbor grafične ustvarjalnosti, majhna retrospektiva od leta 1933 do 1956 to je sedanja razstava Maksima Sedeja v kranjski galeriji. Majhna po številu razstavljenih listov, ki so tudi majhni po formatu. Toda na tej razstavi je samo to majhno in iz te že naravnost neverjetne skromnosti vije diš Sedejeve plemenite umetnosti. Posebno danes, ko smo navajeni barvno kričevih klicajev v velikem formatu plakata raznih razstavljalcev, nam je toliko dragocnejša preprosta človečnost Sedejevih grafik. To je umetnost, ki ne vpije od daleč, temveč pritegne gledavca v intimen razgovor, razgovor o razpoložensko izbranem predmetu, o humanosti, o čustveni

naravi slikarja in poeziji, vrezani v les.

Izbor na tej razstavi obsega znani ciklus grafičnih listov z izrazito tematiko »Predmestje« iz leta 1933 in tesno k temu se prilagajajo ilustracije Mrzelove knjige »Bog v Trbovljah« iz leta 1937 (na razstavi sta samo dve). Dalje obsega retrospektiva vrsto lesorezov od leta 1940 do 1956 s prizori počivajočih artistov, konjev, ženskih figur. Tako prikazuje izbor v prvem delu začetno slikarjevo zavzetost za socialne motive, drugi del pa prehod v magični realizem, opazen v likih, ki postajajo posplošeni simboli v fantazijskem okolju, kjer ustvarja slikar - grafik posebno skladnost med obliko in vsebino. Ne glede na liste s socialno tematiko je na tej razstavi dal slikar v svojih kasnejših delih prednost simbolični vsebini, skrivnostni povezavi preprostih in na videz vsakdanjih stvari. Vsa dela so ustvarjena resno brez beganj v skrajnosti raznih izumov.

Sam izbor pa ima rahlo napako: ne prikaže Sedejeve ustvarjalnosti do danes, saj je prekinjen v letu 1956. Od takrat pa do danes so prav gotovo nastala dela, ki bi poleg nekaterih znanih in ki jih na razstavi ni, prikazal umetnikovo delo na področju grafike popolneje. Maksim Sedej pa je sicer tudi bolj znan po delih v oljni tehniki. Ker pripravljamo Moderna galerija v Ljubljani pregled njegovega dela v celoti, bi bilo treba izbor te razstave prav kmalu po razstavi v Ljubljani prikazati tudi v Kranju. Tako bi dobili zaokroženo podobo ustvarjalnosti Maksima Sedeja.

A. Pavlovec

Drago Vresnik

ZAKLAD NA OBALI

Coln je naglo rezal valove. Kurt je pripel barko in vrgel ostanek vrvi spet Wernerju. Barka je bila čvrsto privezana. Predal je še priljago in odnesel na čoln tudi usnjeni zavol.

Bojan, Jure in Maša so v strahu ležali na dnu barke. »Kaj se je zgodilo?« je z jokajočim glasom šepnil Jure. »Ukrasti nam hočeta čoln,« je besno odvrnil Bojan.

Maša je zajokala in si zakrila oči.

Kurt, ki se je pravkar vrnil, je zaslišal šepet. Znova je dvignil veslo. »Molčite!« je zakrlical. »Da se nihče ne premakne z barke!«

Obala se je oddaljevala. Kurt se je vrnil k Wernerju. Najbrž je mislil, da so ujetniki dovolj prestrašeni.

»Oh, ta Mišo!« je vzdihnil Jure. »Ko bi nas vsaj videl in obvestil ribiča Marka!«

»Zakaj nista vpila?« se je hudoval Bojan.

»Če pa je prišlo vse tako nenadoma,« je rekel Jure.

»Zdaj sem se spomnila,« je spregovorila Maša z drhtečim glasom, »v čolnu ni bencina. Saj nas ne moreta peljati daleč...«

»Ni bencina? Res ne?«

»Ne. Saj zato očka ni dovolil, da bi se peljali.«

Zdajci je Jure plosnil z rokami in veselo zaklical: »Parniki! Poglejte, velika ladja se nam bliža.«

Z desne strani se je ob obali res približevala potniška ladja. Kurt je brž pritekel v barko. Toda ladja je vozila ob obali, motorni čoln je že prekrizal njeno pot. Na sprednjem in zadnjem koncu parnika je stalo mnogo ljudi. Jure in Bojan sta s »lub prisotnosti Nemca skočila kvišku, začela mahati z rokami in kričati. Toda ljudje so bili kakih tristo metrov stran, zato niso mogli razumeti, kaj se dogaja. Začeli so mahati, kot da odgovarjajo v pozdrav.

Kurt je izvlekel robec in začel še sam mahati.

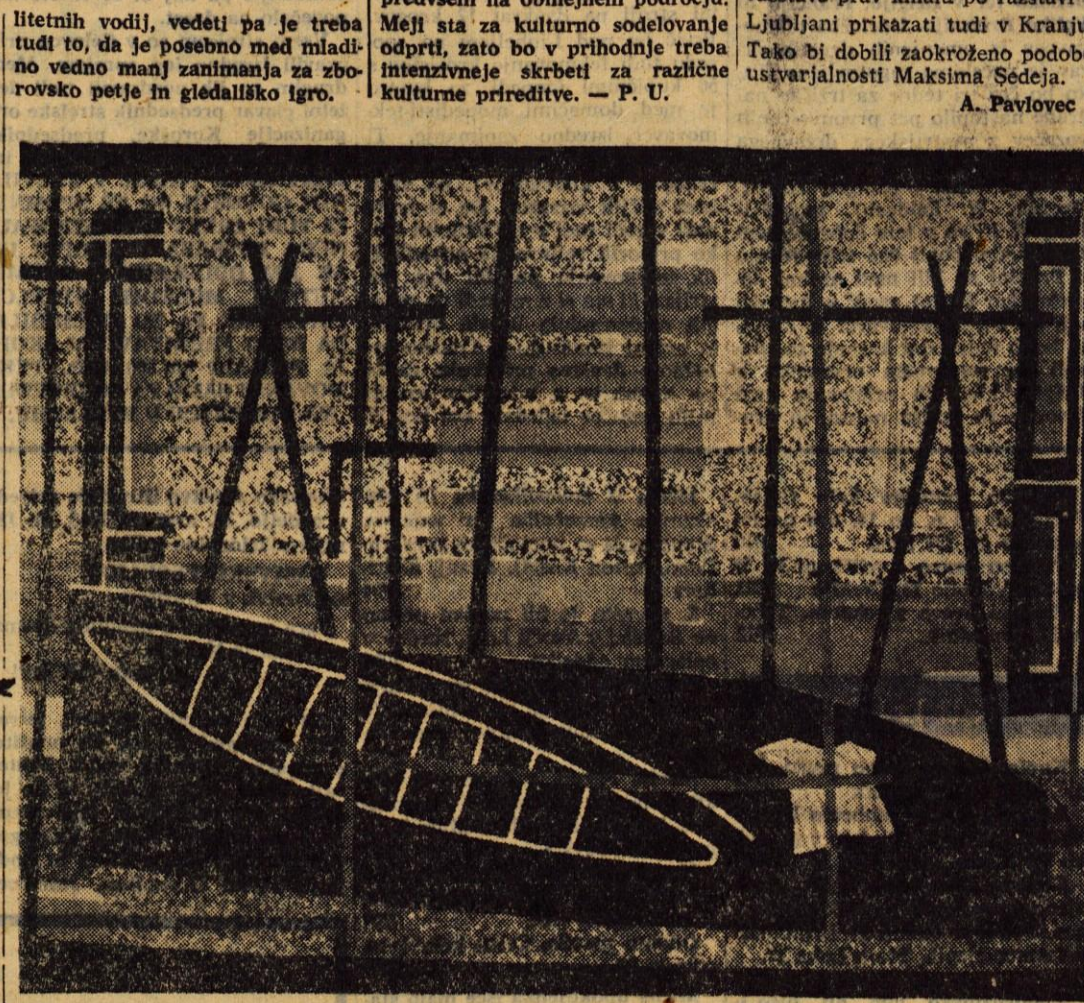
O delu Svobod in prosvetnih društev jeseniške občine

Pestra kulturna dejavnost

V jeseniški občini je šest Svobod in pet kulturno-prosvetnih društev z osmimi pevskimi zbori, štirimi godbami na pihala, tremi zabavnimi ansambli, plesnim orkestrom in tamburaškim zborom. Razen tega deluje še pet dramskih druščin, tri folklorne skupine, ena likovna sekcija in pet knjižnic ter še nekatere manjše skupine. Dejavnost posameznih skupin je bila dokaj dobra, opazna je bila le stagnacija na pevskem in dramskem področju.

Največ članov ima društvo Svoboda Javornik - Kor. Bela, vendar je zaradi gradnje društvenega doma redno nastopala godba na pihala. Najdelavnejša je bila jeseniška Svoboda. Razen ansambla narodnih plesov, ki redno nastopa na Bledu in je gostoval tudi v Italiji, je zelo razgiban tudi komorni zbor, ki je izvedel v juliju kar pet samostojnih koncertov, prav toliko pa ima predvidenih tudi za avgust. Kljub običajnemu letnemu zatišju delujeta letos normalno tudi pihalni orkester in instrumentalni ansambli ter likovni odsek, ki je imel sicer le nekaj razstav, ima pa redne tedenske študije.

V nasprotju z jeseniško Svobodno vlada v ostalih društvih večje mrtvilo. Dobro, pa se uveljavlja Svoboda Hrušica s pevskim zborom, dramskim odsekom, godbo na pihala in plesnim orkestrom. Ne smemo prezreti tudi dramske družine in ponovno obnovljene godbe na pihala Svobode Zirovnica, pa tudi na novo ustanovljen folklorne skupine Dovje - Moistrana, ki je pogosto nastopala. Ostala društva pa so, žal, delovala le priložnostno ob posameznih krajevnih praznikih. Korak nazaj na kulturnem področju opazamo na Blejski Dobravi, kjer manjka strojni, kjer ni sporazumnega delovanja med krajevnimi organi. Na podeželju je posebno zaskrbljujoče nazadovanje v pevskih zborskih in dramskih druščinah, ki so bile do nedavna jedro podeželske kulturno-prosvetne dejavnosti. Res je, da primanjkuje strokovnih in kva-

Do 23. avgusta bo v blejski festivalni dvorani razstavljal akademski slikar LOJZE SPACAL. — Na sliki: Lojze Spacal — Colni pred hišo 1956

VIKTOR GOLOSOVSKI

Želim verjeti

19

Maša je zaprla oči in kmalu se mi je zazdelo, da je zaspala. Prišel sem brati.

To, kar je Zinaida Petrovna napisala Maši, leži pred menoj, Veebina teh čudnih, nenavadnih zapiskov je naslednja:

»...Kakor vidim, nama ni sojeno, da bi se videli, Mašenjka. Čarjala sem, da boš odrasla in ti bom lahko povedala to, kar moraš na vsak način vedeti. Toda čas je minil, obiskala me je bolezen, sama ne morem k tebi, tebe pa ni od nikoder.

Roke so mi oslabele in komaj držim pero, vendar ti moram napisati vse do konca, kajti razen mene ni nikogar, ki bi ti lahko povedal to, kar ti bom zdaj napisala.

Najbrž si se spomnila, da bom v tem pismu govorila o tvoji materi Ljudmili, čudni ženski, ki ni bila podobna drugim. Njena razumela je bila nenavadna in nisem je razumela, in ti boš morda dar je nikar ne obsojal nismo mogla, seveda, ko boš odrasla. Vendar, vihar je podiral tudi velika drevesa in tvoja mati je bila sta se prepirala. Preden je izbruhnila vojna, sva bili sestanovavki, ki prijateljstva. Zaradi tebe sem ostala v Pribelsku in dve leti nosila svoj križ pod prekletem Nemcem in se mučila, kakor Kristus... Tvoja mati se je ušla v nekih tečajih. Varovala sem te, ker nisem imela svojih otrok.

Ne vem, kaj se ti zdi pomembno in kaj ne, zato bom napisala vse po vrsti od dne, ko je Nemec zavzel mesto.

Ljudmila je še isto noč vzela svoj kovček, mi naročila, naj vsem tistim, ki bodo spraševali zanjo, povem, da se je skupaj s šolo umaknila proti vzhodu, pa odšla, ne da bi povedala, kam in za koliko časa. Toda zanjo se ni nihče zanimal. Tako sva mirno živeli vse do zime 1942. leta. Mati te ves čas ni niti enkrat obiskala. Očitno sploh ni bila v mestu. Toda tako le domnevam, ker mi Ljudmila

o tem nikoli ni pripovedovala. Morda mi niti ni preveč zaupala. Videla je, da ne odobravam njeno delo. Vsaka ženska mora sama skrbeti in vzgajati svojega otroka, ne pa ga prepuščati sosedu. Tako sem mislila že tedaj in tako mislim še danes.

Slednjic se je prikazala nekeje v decembru. Vsi naši sosede so odprli okna, da bi jo videli. Bila je lepo oblečena. Krznen plašč, s krznom podloženo škorenjci, kučma iz astrahanskega krzna... Stopila je iz avtomobila, za krmilom pa je sedel nemški častnik...

Prinesla ti je darila: sladkor, kekse in druge sladkarije. Ne da bi dosti pojasnjevala, mi je potisnila v roke dva tisoč mark. Ob slovesu mi je rekla, da ne bo živela v Pribelsku, temveč v nekem drugem mestu in da te zato ne bo popeljala s seboj. Obljubila je, da bo prihajala sleherni nedeljo, toda po tem obisku je tri mesece nisva videli. Drugi ljudje so mi povedali, da je imela Ljudmila ugleden položaj pri Nemcih. Njen pokrovitelj je bil neki nemški general. Po pripovedovanju teh ljudi je Ljudmila delala v mestni upravi in tam je počenjala vse, kar se ji je zahotelo.

Takšne zgodbe sem le težko poslušala. Menila sem, da je poštena ženska, toda ljudje so mi povedali, da živi v razkošnem stanovanju, da prihajajo k njej nemški častniki in pijančujejo do jutra.

Nekako proti pomladi je neke noči prišla k meni. Hodila je naokrog tudi ponoči, imela je dovoljenje. Policijska ura zanjo ni veljala. Takrat si spala. Imela je dragoceno obleko. Dišala je po vinu. Sklonila se je nad tvojo posteljo in glasno zajokala. Še nikdar nisem videla, da bi bila tako žalostna. Pokleknila je in pričela viti roke. Ponudila sem ji vode. Objela me je, me krepko prižela k sebi pa zasepetala: »Ljubi bog, kdaj bo vse to končano! Le čemu sem se rodila! Takoj sem videla, da je z Ljudmilo Inokentjevo pri kraju. Druge poti ni imela.

Kmalu zatem si je obrisala solze, se napudrala in odšla. In je izginila za štiri mesece. Tebe je hotel žolodček in skrbela sem zate pa sploh nisem opazila, kaj se krog mene dogaja.

Denar, ki mi ga je dala tvoja mati, je kmalu skopnel. Pričela sem se ukvarjati s trgovanjem. Pekla sem pogačice in jih prodajala na trgu. Moko sem kupovala skrivaj — v nemški vojaški pekarni. Ljudem, ki so tam delali, sem v zameno nosila žganje.

V začetku julija je prišlo v mesto do množičnih aretacij. Orožniki so vdrali v stanovanja in preiskovali hiše od kleti do pod-

strešij. Ljudje so govorili, da so zaprli ilegalce.

Sestnajstega avgusta sem slišala, kako se je pod oknom zastavil nemški avtomobil. Iz njega je izstopil nemški častnik in potkal na naša vrata. Zastutila sem, da se je pripetilo nekaj hudega. In nisem se zmotila.

»Frau Steklova?« je vprašal častnik. — Je to vaš priimek? Če je tako, imam čast, da vam izročim sporočilo fraulein Zajkovske. Trenutno je v zaporu zaradi storjenih zločinov. Toda nemške oblasti ravno človekoljubno z ljudmi, ki se znajo kesati. Gospodičini so dovolili, da sme videti svoje dekletce. Prosi vas, da jo oblečete in pripeljete s seboj v zapor.

Ljubi bog, kakšna nesreča, sem rekla; jezik mi je otrpnul, premikala sem ustnice, glasu pa ni bilo slišati. »Kdaj naj pripeljem dekletce?«

»Takoj,« je odgovoril častnik.

Prebudila sem se in — vsa zaspano — v naglici oblekla. Častnik je bil vljuden, prijel me je pod roko, mi pomagal, da sem šla po stopnicah in vstopila v avtomobil. Zdrveli smo skozi mesto in se skozi železna vrata pripeljali na jetniško dvorišče. Popeljali so me v velik prostor z rešetkami na oknih in ukazali, naj počakam. Čakala sem dokaj dolgo in medtem si zaspala v mojem naročju. Se slutila nisi, kje sva in kaj čaka tvojo mater.

Nenadoma je vstopila Ljudmila. Videti je bila takšna kot vselej, le malce blede. Sedla je k meni in začela pripovedovati: »Napako sem storila, tetka Zina. Spajdašila sem se z ilegalci in kmalu bi me zaradi tega ustrelili. Vendar sem se pravočasno zavedela in spametovala. Ne bom več bedak in nihče več me ne bo vodil za nos. Živela bom kot vsi drugi, vzgajala svojo hčerko in si našla novega moža... Prvega ne morem poklicati iz groba. Tukaj, v zaporu, sem se naučila trezno gledati na življenje. Vi, tetka Zina, nikar ne skrbite zame. Kmalu se bom vrnila domov in obe bova mirno živeli... Če vam ni težko, mi dajte Mašenjko, malce bi jo popostovala...«

Ni te prebudila, vzela te je v naročje, te prižela na prsi in zatisnila oči. Nekaj časa te je držala, potem sem te spet vzela k sebi. Potem se je poslovila: »Hvala vam, tetka Zina, ker ste izpolnili mojo željo. Vstala je, me poljubila in odšla proti vratom. Niti enkrat se ni obrnila. Kmalu je prišel pome vojak in me popeljal iz zapore.

